

نامهیهکی کراوه بۆ سهروکی حکومهتی ههریمی کوردستان
ئایا حکومهتی ههریمی کوردستان تا دهربهندی بازیانه
یان تا بانی مهقان؟

عارف قوربانی

له شهوی ۲۶-۲۷/۴/۲۰۰۲، تهله فزیوونی (خاک) له بهرنامهیهکیدا گهشتیکی بهنیو چهچهمالدا کردو، چهندین هاوولاتی ئەم شارهی دووانه، دهربارهی کیشهو گروگرفت و کهموکورییهکانی چهچهمال.

ئوهی له قسهی هاوالاتیاندا پیشکەشکەری بهرنامه گهلاهی کردو، ئاراستهی سهروکی شارهوانی چهچهمالی کردوه، ئهوه بوو که (خهکی چهچهمال پینان وایه حکومهتی ههریمی کوردستان تا دهربهندی بازیانه)، سهروکی شارهوانی چهچهمالیش له (۸۰٪) ی لایهنگری ئهوه قسهیهی کردو، له کوئای بهرنامهکهشدا (رهنج سهنگاوی) پیشکەشکەری بهرنامهکه ئهویش گهیشته ئهوه قهناعهتهی که ئوبالی ئهوه فراموش کردنه دهرگا بهرپرسهکان و وهزارهتهکانه زیاتر لهوهی پهیوهندی به ئیداراتی چهچهمالهوه ههبی.

ناکری ههروا وهک قسهیهکی سادهو ساکار لهو بۆچوونه بپروانریت و ئاسایی بیته بهلای حکومهتهوه که قهزایهکی پیی وایی خیرو بهرکهوت و رحمهتی ئەم حکومهته نایگاتی و له لیواری تاشه بهردهکانی دهربهندی بازیاندا کوئایی دیت، لهکاتییدا مهملهکهتییکی ستهمدیدهو لهش ئهجن ئهجن له نیوانی دهربهندی بازیا و بانی مهقاندا ئهژین.

رهنگه ئهوه قهناعهتهی خهکی چهچهمال دهرئهنجایی ئهوه فراموشکردنهی چهندسالی رابردوی بی. بهتایبهتی لهکاتی بهرهی کوردستانی و دای بهرهو تا جیبه جیکردنی بریاری ۹۸۶ و ههندی دواتریشدا. چونکه ئهوه مهسهله ترسناکهی تهله فزیوونی (خاک) ورژاندی دهمیکه لهسه زاری خهکی چهچهمالدايه. سالانیکی زوره خهکی چهچهمال گرودهی شهپکی تایفهگهری ناوخویی بوون و دهیان هاوولاتی بیگونا بهونه قوربانی و چهچهمال زورترین زهرمهندو سوتهمهنی ئهوه کیشهیه بوو، وهک پیویست چارهسهری بۆ نهکراو باجهکهی خهکی چهچهمال ئهیدایهوهو پشت گوی خرابوو.

سالانیکی زورو پیم وایه ئیستاش وایه که کاسبکارانی چهچهمال له سلیمانییهوه کهل و پهلیان بۆ سهه رهههانهو دووکانهکانی خویان دهکری و که دهیانهیئایهوه بهرهو چهچهمال له گومرگی سلیمانی دهبوو دووقات باج بدن و به ناشکرا دهیانگوت چهچهمال له یاسای گومرگی دا دهرهوهی ههریمی کوردستانه. ئەمانه و زوری تریش وای کردبوو که خهکی چهچهمال ئهوه رهئی خراپهیان لا بچهسپی و له ههناوی شارهکهدا گینگل بدات. ئیمهش که کهم تا زوری ئاهلی قهلهم بووین و دهمانتوانی لهپهناي چوار شتی ترهوه گلهیی ئهوهش بکهین که چهچهمال فراموش کراوهو پیویستی به ئاوڕ لیدانهوهیهو لهژیر لیوهوه ئهوه قهناعهتهی خهکی چهچهمالمان دهخسته سهه رووپهری رۆژنامهکان. تا واما ئهات له ههندی جیگادا ههندی رۆژنامه نووس پیمان بلین (ئهمانه رۆژنامه نووسی ناوچهیین و ههرچیان ههیه ههر لهسهه شاروچکهکهی خویانهو زور بهپرسیش پیمان بلین ئەمانه تهسک بیر دهکهنهوهو به عهقلیهتی ناوچهیی و شارچیتی مامهلهمان لهگهله دهکهن). ئهوهی ئیمه دهماننووسی و دهمانوت حهقیقهتیک بوو ئیمه دهمانویست به زمانی گول بیدرکینی. بهنده سههجهمی ئهوه بابتهانهی که خوی لهو چوارچیوهیهدا دهبینیتتهوهو له رۆژنامهکاندا نووسیوومهو بلاوم کردوتهوه گهر کوکی کهمهوه بایی کتیپیکه له بارهی چهچهمالهوه.

بهلام وهک چون ههندی پینان وایه که لهم ولاتهدا رۆژنامه ناخوینریتتهوه. خهریک بوو ئیمهش تووشی ناومییدی بین و بگهینه قهناعهتهکهی ئهوان.

به لأم کاتی تهله فریوونی (خاک) هات و ئەم قسهیهی خەلکی چه مچەمالی له زمانی هاوولاتیان و سهروکی شارهوانی ههلبژێردراوی چه مچەمالهوه گواستهوهو له نیو سلیمانی و ناوهندی دهسهلاتدا ئەم قسهیهی دا به گوئی ئەوانیشدا. ئیتر ناکریت ههلهستهی له ئاست نهکریت.

ناکریت ئیتر حکومهتی ههریمی کوردستان بیر لهوه نهکاتهوه که ناحیهی شوپش که پیهاتهی دانیشتوانهکهی پاشماوهی ئەنفال و شهیدان و بهشمهینهترین خەلکی ئەم کوردستانه و زۆرینهیان ئەو خەلکه لادی نشین و ههزاره بوون که تا سالی ۱۹۸۸، جادهی قیریان نهبینی بوو. ناکریت دواي ۱۲ سالی ئازادی و تهمنی حکومهتی کوردی و دواي ۶ سالی جیبهجی کردنی بریاری ۹۸۶ هیشتا ئەم هاوولاتییه لهو ئوردوگایه لیی دهژین (جادهی قیری لی نهبی) و زۆریان سهریان نایهوهو (قیر) یان نهبینی.

ناکریت ئیتر حکومهت لای ئاسایی بیته له کوی ئەو (۴۰) چل ههزار هاوولاتییهی شوپش که لانی کم (۱۰) ههزاری له تهمنی لاویتی دایه بنکهیهکی گهنجانی تیا نهبی چون سهنهتری گهنجانی سلیمانی و بادینان. ناکریت ئاسایی بیته به لای حکومهتهوه که له سهردهمی زانست و ئینتهرنیتهدا دهژین و وا خهریکه ژمارهیهکی بهرچاوی مالهکانی سلیمانی کۆمپیوتەر و ئینتهرنیته دهبنه ژوری نوستهکانیشیانوه. به لأم شوپشیکی خاوهن زۆرترین قوربانی بو ئەم شوپش و حکومهته تاکه کۆمپیوتهریکی تیا نهبی. ! ناکریت له شاریکی ژیر دهسهلاتیدا بهههشتی شار دروست بکات و له شوپش و چه مچەمالیش تاکه باخچهیهکی تیا نهبیته. ئاو نهبی بیخۆنهوه.

ههموو ئەمانه و زۆریش، زووتریش باسمان کردوه و ئیستایش باسی دهکهینهوهو له ئایندهشدا هه دهیانخهینهوه پوو. گهرچی ههندی شتی باشیش کراون به لأم له ئاستی پیوستی ناوچهکهدا نهبوون و نین. به لأم ئەوهی جیی خوشحالییه و ههجاره بهدیوکی تردا ههلهستهی دهوی ئەوهیه که شهوی ۷-۸/۵/۲۰۰۲ له بهرنامهی (په یقین) ی که نالی ئاسمانی (کوردسات) دا که سهروکی حکومهت بهرهوروی چهند پرسیاریکی رۆژنامه نووسان بووهوه. له وهلامدا چهند نمونهیهکی له سهه چه مچەمال هاتهوه که له گوزهرانیکی خراپدا دهژین. ئەوهی بو ئیمه جیگای خوشحالییه ئەوهیه که بهرپرزان کاتی باسی شهپی ناوخواو داهاقتان کرد، وتتان: "خەلکی چه مچەمال چی داوه له کیشهی پارتی و یهکیتی بو ئیوه بگلین له کیشهی ئەوان و بی پاره بن و له بهشمهینهتی دا بژین"، له شوینیکی تریشدا که باس له پرۆسهی ناشتی کرا، (ئهجوو باشه، به لأم چ ئەجوانیک ههیه که خەلکی چه مچەمال بی بهش بیته له داهاقی ههریمی کوردستان).

ئەزیزم سهروکی حکومهت. ئەوهی که به لای ئیوهوه چهند ساله مه بهست بوو ئەوهبوو که ئەو راستیه تالهی ژیانی کۆمه لایهتی و سیاسی چه مچەمال بگهیه نینه ئیوه. که ئیستا ئیوه خوتان گهیشتنه ئەو قهناعهتهی چه مچەمال بکهن به نمونهی بهشمهینهترین خەلکی کوردستان. لیرهوه کاری ئیمه (تهمام شود) و کاری ئیوه دهست پیدهکات.

بویه پشیناز دهکهم که (۱۵) رۆژ هه رۆژهی وهزیریکتان با لای ئیمه دهوام بکات و له نزیکهوه ناگای له حالمان بیته و دهستیک به شان و شهوکهوتی دهزگاکانیشدا بهین و ههندیکی ریکی بخهنهوه. ! با خه لک ئەو بوچوونه پر مهترسییه له دل و دهروونی بسپرنهوه که حکومهتی ههریمی کوردستان تا دهر بهندی بازیانه. به ههست بکهن تا بانی مهقانه.

پیشنیاریش دهکهم لهو داهاقی بهرپرزان باستان کرد له کوی (۳۶۵) رۆژی سال داهاقی یهک رۆژی ههریمی کوردستان تهرخان بکهن بو تهواوکردنی پرۆژهی ئاوی دوکان - چه مچەمال.

ئەمانه و زۆری تریش. ئیمه چاوهروانی هیمهتتانین. ئیمه ههموو کریکارو کارگوزارو خزمهتکاری ئەم حکومهتهین و ئیوهش فهرموون له دهراگی دهر بهندی بازیانهوه بینه ئەمدیوودا.